

Záchranné akce se zúčastnilo 13 potápěčů, 5 námořníků a 90 příslušníků záchranného týmu, z nichž 50 je zahraničních. Děti byly vyváděny únikovou cestou podél předem nataženého lana. Chlapci se pod hladinou přesouvali v úseku asi jednoho kilometru, zbytek šli pěšky.

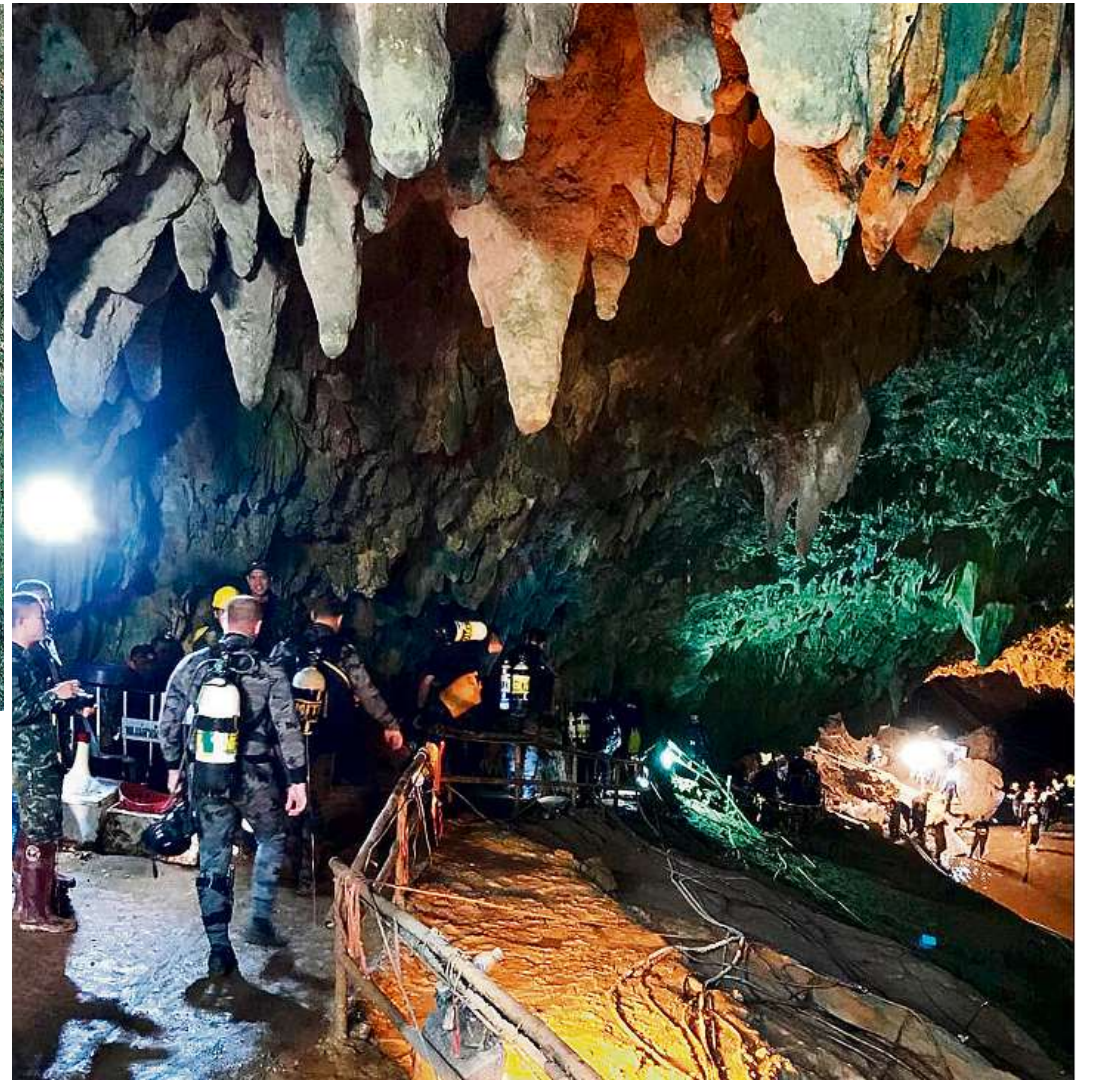
Záchranáři našli 12 pohřešovaných chlapců a jejich trenéra zhruba čtyři kilometry od vchodu a čtyři sta metrů od „Pattaya Beach“.

„Pattaya Beach“ vyvýšenina, na níž mladí fotbalisté našli útočiště v prvních dnech.

Úzká zaplavená chodba, skrze níž potápěči protlačují zbývajícím chlapcům kanystry s kyslíkem, protože jeho množství pokleslo na 15 procent (namísto obvyklých 21 procent). Během akce v pátek zahynul jeden z dobrovolníků, kteří kanystry do jeskyně doručovali.

Vchod, kterým mladí fotbalisté a trenér vstoupili 23. června do jeskyně.

Takzvaná třetí komora, kde si včera záchranáři udělali základnu. V posledních dnech se zde podařilo odčerpávat z úseku 1,5 kilometru vodu a první záchraně chlapci odtud mohli jít pěšky.

Počkáme, dokud bude potřeba

„Situace se mění každou chvíli a vůbec to není jednoduché,“ hlásí z Thajska čeští záchranáři.

PAVLÍNA PROCHÁZKOVÁ
TOMÁŠ TOMÁNEK

PRAHA Zatím zůstávají v záloze. Dva čeští hasiči David Kareš a Petr Vodička odletěli do Thajska, aby pomohli s evakuací chlapčeského fotbalového týmu ze zatopené jeskyně. Včera se však do záchranné akce nezapojili. Thajci si ji řídili ve vlastní režii.

„Místo je celý den uzavřeno pro veškerou mezinárodní asistenci, jsou tam pouze příslušníci místní armády a potápěči se záchranáři, kteří se starají o evakuaci,“ popsal serveru Lidovky.cz Kareš.

Počátek záchranné operace tak špičkoví čeští specialisté sledovali pouze na dálku. Za centrálu mají město Čchiengraj, kde je nemocnice. Do ní záchraně hoši postupně míří. To, že jsou zatím v zázemí, ale neznamená, že by se Vodička s Karešem do operace nemohli zapojit v jejím průběhu.

Naštěstí zatím neprší

„Budeme čekat, až dojde k vyproštění posledního ze skupiny včetně trenéra, abychom si byli jisti, že se na místě nic nezměnilo, že se situace nezhoršila a naši pomoci nebude potřeba. Až potom bychom směřovali domů,“ líčil Kareš.

Dobrou zprávou podle něj je, že zatím nezačaly intenzivní deště, které by akci mohly záchranářům zkomplikovat. „Atmosféra je plná očekávání, každá informace o každém vyproštěném chlapci je přijímaná s velkým nadšením,

všichni samozřejmě doufají, že co nejdříve bude celá skupina v pořádku venku,“ popsal Kareš. Ten spolu s Vodičkou vyrazil do Thajska v pátek. Na místo se dostali linkovým letem z Vídně

do Bangkoku, odkud se přesunuli na sever země. Jejich úkolem bylo v dějišti akce zjistit, zda by místní záchranáři mohli využít velkokapacitní čerpadla, která jim Česko nabídlo. Ta by se však do

terénu nevešla, namísto toho tedy česká delegace navrhla vlastní asistenci a výkonná menší čerpadla spolu s tuzemskými potápěči.

Nejsme na druhé koleji

Thajsko zatím nabídky nevyužilo, podle Kareše však bylo přijetí pozitivní. „Z přítomných je cítit, že si velmi váží pomoci každého, kdo sem přijede. O České republice věděli mnoho, zajímali se, znali dokonce i prostředky, kterými disponujeme, protože si to dopředu zjistili. Bylo to opravdu velmi přátelské, rozhodně jsme nebyli někde na druhé koleji.“

Chlapci uvěznění v zatopené jeskyni jsou v extrémně nepříjemné situaci. Podmínky v Thajsku však nejsou příliš příznivé ani na povrchu. „Jeskynní prostory jsou celkem komplikované, není tam moc místa a celkově je tu velká vlhkost, která se poji s přicházejí-

cími monzunovými dešti. Samozřejmě je i horko, všichni jsou zpocení. A na místě je obrovská aktivita, dalo by se říct, že možná i atmosféra očekávání, co se bude dít dál, protože situace se mění každou chvíli a vůbec to není jednoduché, obzvlášť vzhledem k podmínkám, které tady panují,“ líčil Kareš v sobotu.

Do Thajska vycestovala řada mezinárodních záchranných týmů, a to včetně delegace odborníků, kterou vyslal miliardář a vizionář Elon Musk. Ten přišel s nápadem, že by záchranáři mohli jeskynním systémem protáhnout nylonovou trubku, která by se posléze nafoukla a chlapci by mohli bezpečně prolézt ven i přes zaplavené pasáže. „K tomu nápadu se nemožu a ani nechci vyjadřovat, netuším, jak by to mohlo fungovat,“ uvedl Kareš.

Poznámka na straně 10

Čeští hasiči v Thajsku

Petr Vodička působil v Íránu po zemětřesení v roce 2003 nebo v Nepálu po zemětřesení v roce 2015. Pomáhal i v Pákistánu.

David Kareš se podílel na odstranění spadlé Trojské lávky v Praze a na zásahu po výbuchu v municiích skladech ve Vrbětích.

inzerce

FOKUS OPTIK

35% SLEVA NA

- Dioptrické obruby
- Veškerá skla
- Sluneční brýle

Podmínky a více informací na www.fokusoptik.cz

Brňané šlechtí „zelené zlato“

Dva nadšenci z Brna pomáhají s podporou ministerstva zahraničí Etiopanům rozjet byznys se superpotravinou moringa.

BLAHOŠLAV HRUŠKA

PRAHA Moringa olejodárná nepotřebuje žádnou zvláštní péči, rychle roste a dá se sklízet vícerokrát ročně. V Evropě a Americe přitom platí za superpotravinu. Rozemleté listy tohoto stálezeleného stromu se ve formě slisovaných pilulek staly výživovým hitem – obsahují velké množství antioxidantů, minerálů, vitamínů a proteinů. Moringový olej lisovaný ze semen se zase široce využívá v kosmetice.

Exotický doplněk potravy má ovšem v úrodné jihozápadní Etiopii, kde se moringa tradičně pěstuje, úplně jiné uplatnění. Zelené listy ze stromu končí na tržištích a dál se zpracovávají podobně jako železné listy. Nebo se usuší a rozele na mouku. Každopádně moringa zůstává podceňovaným lokálním produktem a nikoho z místních by nenapadlo, že se na ní dá vystavět také slušná živobytí.

Proměnit obyčejný strom v „zelené zlato“ se v etiopské provincii Arbaminch snaží dva nadšenci z Brna – projektový manažer Jaromír Novák a botanik Petr Němec.

„V první fázi projektu jsme místní učili, jak s moringou zacházet. Oni byli zvyklí pěstovat ji na přímou spotřebu a když ji sušili, pak zcela nevhodně na přímém slunci,“ vysvětluje Petr Němec.

„S naší pomocí již nyní místní farmáři zvládají moringou nejen vypěstovat, ale i kvalitně usušit, zabalit do pytlů a vyexpedovat,“ doplňuje vystudovaný lesní inženýr.

Odběrateli jsou přitom právě oba brněnští podnikatelé – moringou vykupují podle pravidel fairtradeového obchodu a místním tak platí slušnou cenu. Ženské zemědělské družstvo, které si v Etiopii sami našli a vyškolili, tak díky Čechům užívá více než dvacet rodin.

Pro svůj projekt, na nějž je navázán i český eshop, získali Novák s Němcem půlmilionovou dotaci od České rozvojové agentury, která spadá pod ministerstvo zahraničí. Peníze získali v programu B2B, v jehož rámci agentura podporuje průzkum trhu v zemích, kde je velké riziko podnikání a na rozvoj naděj-

ných projektů není možné získat komerční úvěr.

Právě do podnikání se teď Novák s Němcem chtějí pustit. V Etiopii plánují postavít malý výrobní závod. „Prozatím se sušená moringa vozí do Evropy a tam se dále zpracovává. Chtěli bychom ale vyrábět a balit tablety a lisovat moringový olej přímo na místě,“ líčí své budovatelské plány Novák.

S pomocí dotace z rozvojové agentury má zpracovaný podnikatelský plán a chce se vrhnout do nákupu strojů. Jeho snem je vlastní malá továrna, kde by místní svou moringou zpracovali a zabali-

li. A to podle norem EU, aby se z zboží mohlo rovnou expedovat.

„První tableta bude od nás“

„V lisování oleje už máme konkurenci, ale první tableta bude od nás,“ slibuje Novák. Obstát přitom nebude snadné – s moringou, která má punc superpotraviny, zkouší v Etiopii prorazit Američané, Španělé, ale i Švédové.

O tom, že moringa zdaleka není jen okrajovým produktem pro evropské fanfy zdravé výživy, svědčí i podpora ze strany jiných rozvojových agentur. Třebia italská vláda právě v provincii Arbaminch letos v únoru spustila projekt na šlechtění a pěstování moringy. V jihozápadní Etiopii chtějí Italové investovat milion eur.

Věřit přitom, že se jim výživové bohatou plodinu podaří dostat i na etiopský trh. „Čtyřicet procent etiopských dětí trpí nedostatkem proteinů, což vede k problémům růstu, mentálního vývoje a přispívá také k vysoké úmrtnosti dětí. Pokud se nám podaří plně využít možností moringy, může sehrát důležitou roli ve zmírnění podvýživy,“ říká Aurelia Calabrova, ředitelka odboru zemědělského průmyslu Organizace OSN pro rozvoj.

